

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ПРАКТИКУМ ПО ОТШТЕТНО ПРАВО” ОД
ДОЦЕНТ Д-Р МАРИЈА АМПОВСКА, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ
„ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр.1102-98/5 од 134. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правен факултет, одржана на 19.4.2016 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Игор Камбовски, вонреден професор на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;
- доцент д-р Димитар Апасиев, доцент на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„Практикум по Отштетно право” од доцент д-р Марија Амповска**, наменет за студентите на прв циклус студии на Правен факултет при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правен факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

До Рецензентската комисија е доставен ракописот со наслов „Практикум по Отштетно право“ кој е изработен како практикум наменет за изведување на вежбите по предметот Отштетно право.

Општи податоци за ракописот: Ракописот носи наслов „Практикум по Отштетно право“ и е наменет за изведување на вежбите по предметот Отштетно право. Предметот Отштетно право е предвиден како избран предмет во актуелната студиска програма за правни студии во Штип и во Струмица и студиската програма Новинарство и односи со јавноста во петти семестар на прв циклус студии со неделен фонд на часови 2+1+1. Содржината на практикумот е компатабилна и сеопфатна за студиските програми за кои е наменет и во целост ја следи систематиката и динамиката на наставната програма по предметот Отштетно право и истиот ги задоволува потребите на студентите да добијат знаења од практичен аспект за сите теоретски прашања кои ги изучуваат во рамките на овој предмет.

Податоци за обемот ракописот: „Практикумот по Отштетно право“ содржи 147 страници, напишани во А4 формат со фронт на букви Arial и големина на фронт 12. Во него се содржани голем број на оригинални вежби креирани од авторот за потребите на наставата, издвоени се делови од други посебни закони (различни од Законот за облигационите односи) кои регулираат материја од областа на отштетното право, презентирани се примери од судската практика претставени преку тужби, пресуди на првостепени судови, пресуди на апелациони судови. Врз основа на изнесеното сметаме дека обемот по содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Практикумот е напишан на оригинален начин и во него е опфатена комплексноста на проблематиката од областа на отштетното право. Во нашата земја постои мал број и опфат на јавно презентирани литература од оваа област. Проблематиката разработена со оваа методологија и во овој обем е неопходна за студентите на Правен факултет, како и за студентите кои ги изучуваат сродните правни дисциплини и други дисциплини.

Краток опис на содржината: Практикумот е структуриран согласно со динамиката на изведувањето на наставата и обработката на наставните единици во рамки на студиската

програма од прв степен студии и во чекор ја следи теоријата преку обид да се потврдат знаењата стекнати од неа со спознавањето на практичните примери во кои истата се среќава. Авторот, во оваа смисла, креирал 12 системски единици кои се распределени во 12 вежби, кои во случаи кога тоа го бара природата на материјата, авторот ги спојува.

Вежба 1 се однесува на историскиот развој на граѓанско-правната одговорност за причинета штета и е претставена преку анализа и коментирање на одредби содржани во избрани историски правни извори кои потекнуваат од стариот и средниот век.

Вежба 2 е со наслов *Општи услови за настанување на облигациони односи со причинување штета* и содржи судска пресуда која треба да биде предмет на анализа на студентите со цел да ги определат страните, штетата, штетното дејствие и каузалитетот.

Вежба 3, исто така, акцентот го става на општите услови за настанување на облигациони односи со причинување на штета, но посебен осврт се прави на односот на отштетното со трудовото право. Целта на вежбата е да се прикаже како се регулираат облигациите настанати со причинување штета во рамките на работен однос.

Вежба 4 се однесува на односот на отштетно-правниот однос со кривичните дела во случаите кога постои правосилна судска пресуда со која одредено лице се огласува за виновно. Целта на вежбата е студентите да ја сфатат поврзаноста, но во исто време и разликоста на двете постапки – казнената и граѓанската постапка кои во суштина се однесуваат и произлегуваат од иста фактичка состојба.

Вежба 5 се однесува на исклучување на противправноста, а посебно акцентот е ставен на нужната одбрана преку анализа на еден случај од судската практика каде што е утврдено преземање на штетно дејствие во нужна одбрана. Целта на вежбата е студентите да се запознаат со условите кои правото бара да бидат исполнети за одредено дејствие да се смета за дејствие преземено во нужна одбрана и да ги воочат правните последици од истото, во поглед на постоење на одговорност за причинета штета, како и обемот во кој таа се надоместува.

Вежба 6 со наслов *Субјективна одговорност* се однесува на запознавање на студентите со најстариот и најзастапениот вид на одговорност во општествениот живот денеска. Поконкретно, преку анализа на пресудата студентите треба да се запознаат со институтот вина и неговото значење за отштетното право.

Вежба 7 со наслов *Солидарност* посебно ѝ пристапува на солидарноста на страна на штетникот и значењето што овој институт го има во поглед на надоместувањето на штетата.

Вежба број 8 со наслов *Одговорност на државата* има за предмет анализа на случај од судската практика, каде што како одговорно лице за надомест на штетата се јавува државата според правилата на објективна одговорност.

Вежба број 9 и вежба број 10 имаат различен пристап од претходните вежби. Во нив студентите врз основа на дадената фактичка состојба треба да изработат тужба за надомест на штета. Основната задача е да се направи точна процена на тоа кои правила за одговорност треба да се применат на конкретната фактичка состојба, односно на кои правила треба да се заснова тужбеното барање за надомест на штета. Правилото на кое ќе се заснова тужбата треба да се вклучи во тужбата во форма на цитат. Во рамки на вежбата се дадени правилата за одговорност како извадок од ЗОО, како и фактичките состојби на кои треба истите да бидат применети.

Вежба 11 се однесува на односот на отштетното право со правото на осигурување. Централно место има Законот за задолжително осигурување во сообраќајот, а предмет на анализа се судски пресуди за спроведена регресна постапка. Студентите треба да ја воочат поврзаноста, но и разликоста на надоместот на штета според правилата на отштетното право и според правилата на осигурувањето.

Вежба 12 има за цел студентите да се запознаат со содржината на Законот за граѓанско-правна одговорност за навреда и клевета, кој е даден во прилог, како и да се запознаат со примери од судската практика каде што е применет овој закон.

ЗАКЛУЧОК

Внимателното читање и анализата на „Практикумот по Отштетно право“ нè доведоа до заклучок дека авторот успешно го воведува читателот во еден свет на отштетните односи среќавани во примерите од судската практика, при тоа не губејќи ја ниту за момент врската со правната теорија и секогаш потпирајќи се на неа. Авторот, преку внимателно одбраните тужби, пресуди на првостепени и апелациони судови, и фактички состојби, го запознава читателот со случаи со кои тој секојдневно се соочува во општествениот живот, но овој пат му даваат можност да ги запознае и анализира на еден систематизиран, теоретски заснован начин.

Примерите што се предмет на анализа се јасни, содржински конзистентни и соодветствуваат на теоретските прашања за чие практикување се предвидени, уште повеќе што се избрани на начин во иднина читателот лесно да ги препознае сличните случаи во практиката и на лесен начин на го утврди своето познавање од теоријата. Преку секоја вежба посебно и сите вежби одделни се очекува студентите да стекнат практика на набљудување на отштетно-правните односи преку нивните заеднички, општи елементи, односно преку дефинирање на страните, штетата, штетното дејствие и казуалитетот. Исто така, целта е да се воочуваат и посебностите на секој однос одделно, во поглед на видот на одговорноста, во поглед на мешањето на отштетното право со другите дисциплини, како и примената на посебни закони во одредени случаи на надомест на штета и утврдување одговорност за причинета штета.

Во поглед на односот на содржината на Практикумот со наставната материја за чие практикување е наменет можеме да кажеме дека истиот е интегрален, целисходен и исцрпен според опфатот на претставените примери од практиката и законодавството. Сметаме дека истиот ќе им биде од корист на студентите и од правните и од сродните дисциплини да стекнат потребни практични познавања од оваа област.

Имајќи го предвид наведеното, со големо задоволство и чест на Наставно-научниот совет на Правен факултет при Универзитет Гоце Делчев – Штип му предлагаме учебното помагало (практикум) со наслов „Практикум по Отштетно право“ од авторката доцент д-р Марија Амповска да биде одобрено за издавање во форма на рецензиран електронски практикум во е-библиотеката на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Проф. д-р Игор Камбовски, с.р.
Доц. д-р Димитар Апасиев, с.р.